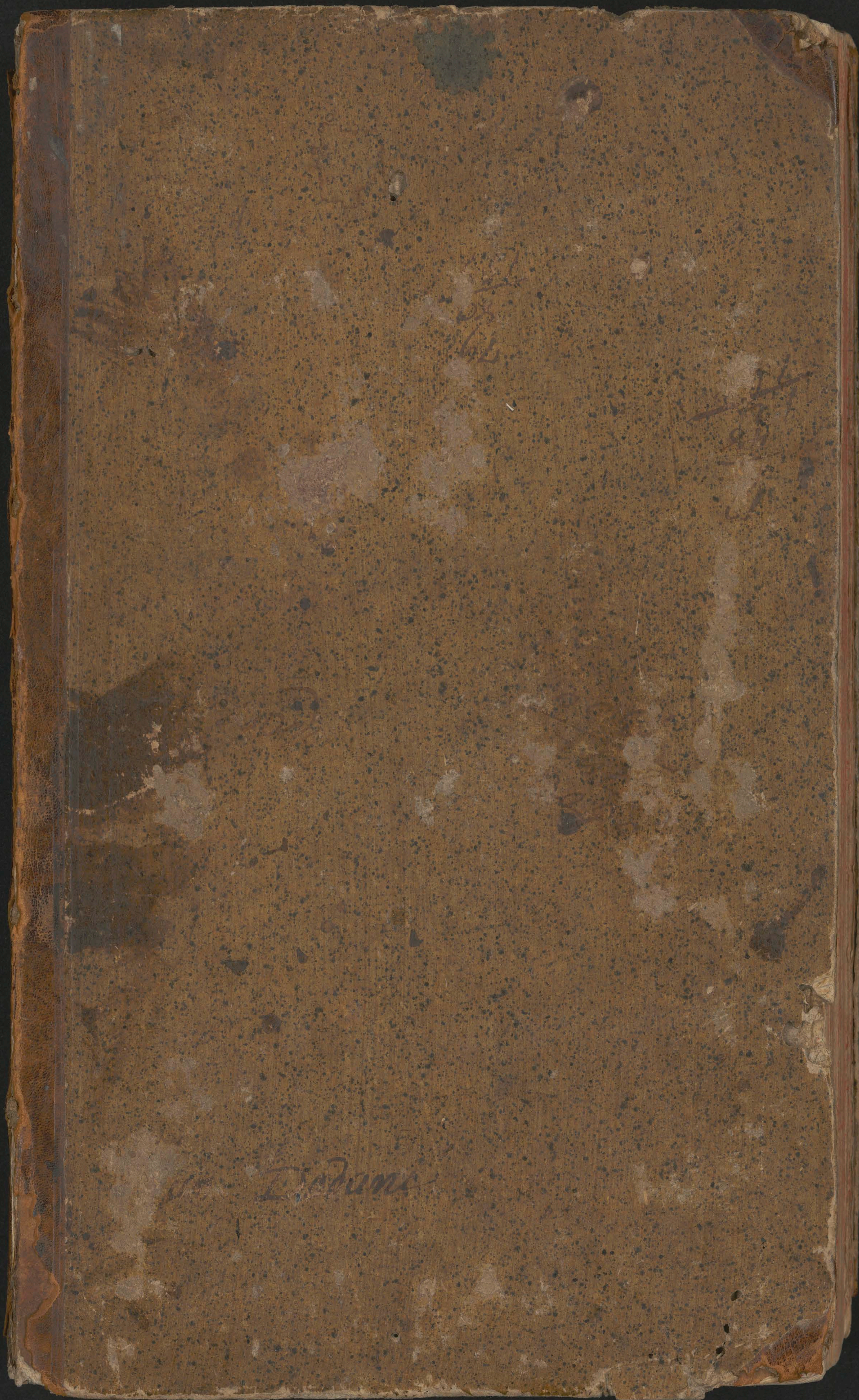

V
B J
C
915073
915136
III
Mag. St. Dr.

Ex Libris Nicolai

1776

MOWA
JASNIE WIELMOZNEGO JMCI PANA
GUROWSKIEGO
KASZTELANA PRZEMĘCKIEGO
w Senacie Dnia 10. Septembris 1776.
MIANA.

NAYIASNIEYSZY KROLU PANIE MOY MIŁ.
PRZESWIETNE SKONFEDEROWANE RZEPLITEY STANY.

KTożby ſobie tak źle życzył, żeby ſię z włafney nie cieſzył fortuny. Na dopełnienie tym dokładnieyſzey iſtności, przy Prawie mowić zaczynam.

Wſzyſtkie albowiem Państwa tak ſię rządzą, iako ie moc abſolutnych prowadzi Monarchow y ułożone *Codices Legum.* Naſza Rzeczpoſpolita z trzech złożona Stanow, ten ma naywiękſzy zaſzczyt, że w Oſobie KROLA ſwego mędrſzego widzi nad Solona, y dla tego łatwo przenikneſz Nayiaśnieyſzy PANIE Ziemianow boiaźń y trwogę, na dniu wczorayſzym przezemnie oświadczoną. Na tym wewnętrzne nas wſzyſtkich zawiſło ubeśpieczenie, aby każdy przy Prawie w ſwoiey korzyſtał właſności. Przyiaźń, potrzeba, dwa ſą nierozerwane ogniwa, y z tych takowa wynika okoliczność. Zebrane iednych od Przodkow ſummy, drugich w pocie czoła, właſnością dobrego rządu domowego, koniecznością braterſkiego obywatelſtwa, wielu dawane na dobra czyſte y niezawodne, tak dalece: że ubeśpieczenie daiącego okazuią ſolenne w Grodach czynione tranzakcye. Takowa uchwała wiekami ſtwierdzona, żadney podpaść nie może odmianie. Zapiſow moc y ſkutek Zygmunta pierwſzego Statutem tak ieſt upewniony, że nie tylko wybiegow y dylacyi czynienia zabroniono, ale też mowić przeciwko nim zakazano. Swiadczy Herburt pod tytułem *Inſcriptio* krzywdy przeciwko zapiſom uczynioney, nigdy od Prawa darowanie bywać nie zwykło, owſzem kiedy publiczne odpuſzczaią ſię, zoſtaie *ſalva damni & injuriæ privatorum.*

Za

Za naywiękſze wyſtępki gdy brane bywaią Dobra, ieſt *Fiſcus* obowiązany, uſpokoić nayprzod Kredytorow, zapiſow Prawo, lepſze Prawo y do odbierania pierwſze, podług Konſtytucyi 1588.

Nie wſpominam przed W. K. M. P. M. Miłł. bo ſprawiedliwość nieodſtępna Tronu Jego, mowię do wſzyſtkich w tey Swiątnicy węzłem Konfederacyi ſpoionych Stanow, że *nobile Mulierum patrimonium* oſobne y wielkie maią za ſobą Prawa, a że w zapiſach mieſzczą ſię w Kroleſtwie naſzym, każdy z nas bronić tey powinien beſpieczności.

Wytryſka albowiem nowe źrzodło, ktorego ſtrumień chciałby zalać moc Praw wſpomnionych.

Nieodżałowana wiekami niepomyślność, o! iak naypotrzebnieyſzą Wiary Swiętey Katolickiey, naukom do oſtatniego ſtopnia wynieſionym, obronę Zakon Jezuitow zgaſiła, podała przeto ſpoſoby, zbiorow ich gorąco upragnionym, brania ſumm pieniężnych przez wyrok uſtanowienia Kommiſſyi Rozdawniczey.

Poprzedzaiąc relacyą JWW. Delegowanych, kto będzie na regeſtrze z biorących, wcześnie całości Subſtancyi Ziemiańſkich zabiegać mam za powinność. Na odgłos, iż Prześwietna Kommiſſya Edukacyi Narodowey życzy ſobie po Jezuitach rozdane ſummy mimo dawnych zapiſow, bądź y płci białogłowſkiey ſłużących, mieć ſwoie do odzyſkania pierwſzeńſtwo.

Pozwol Nayiaśn: KROLU y Wy Prześwietne Skonfederowane Stany każdego tyczący ſię żal publiczny złożyć u Tronu, iż gdy te ſummy z Prawa oſtatniego od Kommiſſyi Rozdawniczey do podnieſienia rozdane, nie obracaią ſię podług przepiſu teyże Konſtytucyi na ſpłacenie dawnieyſzych długow, tylko *ad privatos uſus* Kontrahentow, y doyść nie można ſprawiedliwości y exekucyi Dekretow w Trybunałach, kiedy przeſzłoroczni Trybunał Koronny niebiorący regeſtru *pœnalium*, kilkaſet ſpraw w nim zaległych zoſtawił, a możeż Ziemianin ubogi doczekać ſię odebrania długu przez zatrzymaną ſprawiedliwość? Pozna Oyczyzna potrzebę mego proiektu, bo ta ſama z tych ieſt złożona części, ktorzy iedni z ſiebie, drudzy z zlewku krwi, lub przyiacioł będą mieli ſwoie beſpieczeńſtwo; Ten podaię do Laſki, o przeczytanie onego dopraſzam ſię.

N.° 7

Kolossy choc naytrwartsze Czas niszczy
z Serc Kolossu w Potomkach= dalekich
nie oddalą wieki-
Pamięcy y wdzięczności dla naszego Krola
Ktorego Uszczęśliwiać Narod była wola,

1790.

Jan. Dedani. Kupiec. Wina. Wengerskiego. Die 6. 9bris

25.000 —

